

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.
Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 - 80
cetr. — - 80
(Posamezne štev.
15 kr.

Oznanila
tkrat natisnena
od vrste 15 kr

Naročnina,
smanila in reklamarije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.
Odpriete reklamacije
so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiló

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katero se želi
odgovor,
naj se pride
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo,
nefrakovna pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
vezo pošlne bujige
se ne vračajo.

Življenje učiteljskega življenja.

(Beseda o novem letu.)

Pravi izraz človečanstva, človekoljubja so nam kristjanom sveti božični prazniki s svojimi prelepimi običaji, starodavnimi tradicijami. Ž njimi obhajamo spomin na čas, ko je sam Bog stopil na to ubogo zemljo, ter prinesel nauk božje ljubezni, ki ima osrečevati ves človeški rod. Ljubezen božjo širiti med človeštvom pa mora vzgoja in ta prelepa naloga pripada učiteljskemu stanu.

Stoječ na pragu novega leta zremo v perspektivo nastopivše nove dobe. Prsa se nam dvigajo in ožijo, širi in krči se nam srce, navdaja nas up in strah. Slabo gmotno stanje stiska učitelju življenje. Životariti pa ne smemo, poiskati si moramo v našem trudapolnem delu duševne sile, ki daje učiteljskemu življenju še le pravo življenje. In ta gonilna sila bodi ravno: ljubezen.

Težiti imamo po veličastnej ideji človečanstva, katero je v človeška srca vsadil nebeški Učenik. Da se pa učitelji približamo njej, učiti se moramo ljubiti nam izročeno šolsko mladino. Iskrena ljubezen do nje pa se poraja iz rodoljubja. Ljubiš li svoj narod, bal in tresel se bodeš za vsakega otročiča, da bi se ne izgubil, temveč da bi postal dober član svojemu rodu. Zato je le veren sin svojega naroda pravi učitelj, pravi oče šolskej deci, vsakdo drug je samo — najemnik.

Življenje učiteljskega življenja je pravo rodoljubje.

Četudi nam v prihodnjem letu ne sije nasproti veselo upanje v boljše gmotno stanje, vendar ne obupajmo. Kažimo svetu, da smo složna družina, katero veže stanovska vzajemna ljubezen. Ne v množici, ampak v jedinstvi množice je sila. Da si tudi naše delavnosti narod naš še ne pripozna tako, kakor bi si želeli, vendar ne tožimo, temveč delajmo dalje, delajmo neumorno in slednjič priborimo si tudi hvaležnost narodovo. Bodimo si jedini v tem, kar ima koristiti šoli, stanu in narodu našemu, in z jasnejšim očesom zrli bomo v bodočnost.

Življenje učiteljskega življenja je vzajemna stanovska ljubezen.

Rekli smo, učiteljstvo mora biti družina, a imeti mora tudi lastno ognjišče duševnega življenja. To pa so naša društva. Okoli njih se zbirajmo, da bodo naši duhovi v resnici živeli, a ne životarili. Pod prapor „Zaveze“ zbira se slovensko učiteljstvo, ter s svojim delovanjem pri vsakej priliki javlja, da čuti z narodom, da se ozira za naroda potrebe, da si je izvolilo za nalogo: narodno vzgojo. To je pokazalo šest skupščin naše dične „Zaveze“. Tako bode glas učiteljski čim dalje silnejši, ter prišel tudi do onih, ki nečejo slišati o naših bridkostih in težavah, ta glas bode provzročil, da

nas ne bodo smatrali za nemirne nezadovoljneže zahtevajoče boljšega kruha, ampak za delavce, ki so vredni svojega plačila.

Na tem ognjišču pa mora veselo se iskriti in plapolati duh svetlih idej, za katere zastavljamo svoje moči. Bog daj zato obilo pridnih delavcev „Popotniku“, glasilu naše „Zaveze“, a tudi veliko vrlih in zvestih naročnikov. Ta žrtev ni velika, a povzdiga in varuje čast in ugled našega stanu.

Življenje učiteljskega življenja je delo na narodno-šolskem polju.

Kaj ne da, čē, tovariši in tovarišice, dolga je pot, da si priborimo ono stališče, katerega je vreden naš stan, tolikanj važen za omiko in blagor vsakega naroda. Marsikomu zdele se bodo vse naše besede preveč v idealnem svitu, a nič ne de, stoje vendar na realnih tleh, ne pa na praznih iluzijah. Saj nam mora biti vendar življenje milejšē, če tudi v stiskah, ki ima v sebi čilega duha, katerega napajajo izpeljivi ideali, kakor pa življenje, katero tlači gmotna reva, vrh tega pa njega duh živi v brezupu. Ne strašimo se ne daljne, ne težavne poti, ako tudi storimo vsako leto le jeden, a čvrst korak. V to pomozī nam Bog in sreča junaška!

J. St.

Začetek modrosti je strah božji.

Ivan Stukelj.*)

Posegel sem danes med častitljivo starino, ter prinesel na dan presvetel diamant iz zaklada kralja — psalmista. A kaj pravim, samo diamant? Ne to nam je zvezda voditeljica pri vzgoji; saj je v tem izreku označen smoter krščanske vzgoje. Ni mi namen danes obravnavati popolno vsebino tega stavka, hočem se le nekoliko vglobiti v prašanje: „Ako je začetek modrosti strah božji, kaj pa je potem začetek strahu božjega?“ Razmotrujmo in razpravljajmo to vprašanje!

I.

Zgodovina in vsakdanje življenje nas uči, da se narodna prislovica: „Jabolko ne pade daleč od jablani,“ ne vresničuje vselej in povsod. Koliko pobožnih očetov toži, koliko bogoljubnih mater prejoka noči in noči zaradi svojih izprijenih otrok, a vendar vedó, da se je v njihovej hiši vedno toliko molilo, kakor v malokaterej, da so jim bili vzgledi pravih kristjanov, da so jim ob vsakej možnej priliki govorili: „Otroci, bodite pridni in Boga se bojte!“

Ostro vzgojiteljevo oko tu precej zapazi, da so stariši svojim otrokom pač veliko „pridigovali“, ter jih res lepo učili, da morajo biti bogaboječī, a pozabljali jih tudi vaditi v strahu božjem.

Začetek strahu božjega je strah človeški. Kdor nima strahu t. j. spoštovanja do človeka, ta tudi Bogu ne bode prav iz srca služil. Tu veljajo one svetopisemske besede: „Ti praviš, da ljubiš Boga, a sovražiš svojega brata. Lažnjivec, kako moreš ljubiti Boga, ki ga ne vidiš, a sovražiš svojega brata, ki ga vidiš.“ Analogično s temi besedami lahko rečemo: „Ti upaš, da bodo tvoji otroci bogaboječī, a varaš se kruto! Kako li neki se bodo bali Boga, ker se ne bojé ljudij, t. j. ker jih ne spoštujejo“.

„Strah božji je dandanes izginil izmed ljudij!“ tako kličejo strogi moderni Catoni, poklicani in nepoklicani, in če so ti še nasprotniki nove šole, dolže njo te pregrehe, ter bi jo najraje, kakor stari Židovi spravnega kozla, strmoglavili v prepad.

*) Govoril 6. grudnia 1894. leta v učiteljskem društvu za celjski in laški okraj v Celji.

Da se glodé straha božjega sem in tje tudi v našem narodu prikazujejo žalostni pojavi, temu je ljudska šola najmanj kriva, tembolj pa novi tokovi socijalnega življenja, ki majijo npravno silo narodovo, ter drvé marsikaj dobrega v pogubo. V boji za obstanek omaguje tudi strah božji. Kolikor bolj propada imetje državljanov, tembolj se rahljajo vezi krepstne in delavne družine. Pravega krščanskega življenja pa je le iskati vdobro urejenej rodbini. Zakaj li so skrbeli apostoli v prvih krščanskih časih tudi za gmotno stanje svojih vernikov?! Vedeli so, da jih s tem varujejo npravnega pogina. Tudi inisijonarji pomagajo v divjakih urejevati socijalno življenje, da jim je potem moči uspešneje sejati seme Kristove vere.

Ako hočemo v priprostem narodu ohraniti božji strah, treba ga je varovati gmotnega propada in za to mora skrbeti ne samo visoki državnik, ampak vsak, komur bije srce za blagor lastnega mu naroda.

Opazujoči današnji rod, moramo res pritrditi da živi prehitro. Neka nervoznost se je polastila tudi našega kmeta. Dozdeva se nam, da kmet ne vodi več pluga po polji z ono varno in krepko roko, kakor nekđaj. Kadar počiva po nedeljah in praznikih, ne lega mu na obraz oni svečanostni mir, kakor prejšnje čase. Ne pije vina mirno, da bi se razveseljeval, temveč hlastno, da bi utopil moreče skrbi, ne puši tobaka, da bi se kratkočasil, ampak da bi odganjal sitne misli. Gospodinja bega sem in tje, kakor ne bi vedela, katerega dela bi se lotila. Mati skoro ne utegne ali pa vsaj nima miru, da bi učila otroke moliti k ljubemu Bogu. Sivi ded in babica ne prebirata jagod na molku z isto pobožnostjo, kakor je to bilo nekdanje dni; skrbno, skaljeno oko jima uhaja v početje gospodarjevo in njegove družine, ter se ozira v prihodnjost, kakor v napovedujočo pogubonosno nevihto.

Kar smo povedali o kmetu, velja tudi o delavskem sloji, a tu je boj za obstanek še hušji, zato izginja še bolj božji strah. Ne morem si kaj, da bi tudi o tem ne izpregovoril nekoliko besedij.

Večurno delo na dan, njega napornost, preziranje nedeljskega miru odteguje delavca: 1. cerkvenemu življenju, 2. vzgoji otrok.

Dočim kmečki stariši svoje otroke že v nežnej dobi bavijo z raznimi malimi opravili, ter jih tako varujejo lenobe, začetka vse hudobije, jih nadzorujejo, so delavski otroci razun šole brez dela, pod slabim ali pa nobednim nadzorstvom. Ker ima delavec le malo-kedaj otroke pred očmi, zato ima tudi o vzgoji otrok manj rabsodnosti nego kmet; danes ti pušča otroka v divjej razposajenosti, jutri ga kaznuje brutalno. Takej deci kopni v sreću otroška ljubezen do starišev in ž njo pa tudi strah božji.

3. Duševni proletarijat izprija delavca, odvrača ga od bogoljubnega življenja, ter ga učí prezirati vsako avtoriteto in slednjič tajiti Boga.

Rekli smo poprej, da današnji rod prehitro živi, še ložje rečemo to o naobražencih. Olikani svet se trudi, da bi osrečil nežno deco z razno znanostjo, predno še šolski prag prestopi. Ne meni se pa za strah božji a vendar je to potrebnejše, imenitnejše in tidi ložje, nego prvo. Priprostemu ljudstvu je vera morala, in po tej vzgajajo svoje otroke; olikancem pa je za podlago vzgoje večjidel svetna morala. Pač si želé in mnogi naobraženci se tudi trudijo, da bi bili njih otroci poučeni v krščanskej veri, a sami se umikajo cerkvenemu življenju, katero vzbuja in goji strah božji. Tem otrokom nedostaje najlepših vzgledov od lastnih starišev, zato si mislijo, da so bila vsa ta krščanska cerkvena opravila odločena le za ono dobo, dokler so jim zapovedovali učitelji, da sploh veljajo le za priprosto ljudstvo. Kakor hitro se za njimi šolska vrata zapró, tako hitro jamejo izgublјati verska načela.

V obče je tudi misel, da se božji strah javlja le v obilnej molitvi, da potemtakem zadošča, ako mladino prav pridno naganjamo k molitvi. Kakor sama molitev, ravno tako ne morejo jedino le krasni nauki in vzgledi vzgojiti ne pravega značaja, tako tudi ne božjega strahu. Prepletati se mora drugo z drugim.

V nastopnem hočem razun molitve našteti še druga dejanja, ki otrokom vcep-ljajo in pospešujejo strah božji.

II.

Imenitnega pedagoga vpraša nekdam mati, kedaj naj začne vzgajati svojega malega sinčka. „Koliko je dete staro?“ jo on vpraša. Ko mu mati pové, da je deček še štirileten, jej bistroumni mož odgovori, da je v vzgoji že zamudila štiri leta. Torej takoj moramo pričeti otroke vaditi v pokornosti, t. j. v strahu božjem.

Matere, spretno v izreji svojih otrok, precej privajajo dojenčka na rednost, naj si v dojenji, spavanji itd. Tako čuti otrok odvisnost od ljube mamice, ter se uči pokorjevati se svojim starišem.

Z nekakim srčnim veseljem čitamo o starih Slovanih in drugih kulturnih narodih, kako so spoštovali stariše in druge starejše ljudi in še z večjo radostjo jih stavimo v vzgled naše mladini. Zakaj neki se povdarja ta lepa lastnost naših pradedov? Nežni otroci spoštujejo svoje stariše, ako so jim lepo pokorni in to je začetek strahu božjega.

Srečen otrok, kateri ima dobre stariše, a sreča tega se še podvoji, kdor ima v zlatej detinskej dobi ljubko staro mamo ali ljubeznjivega starega očeta, ali pa oba. Kdo pač zna tako pobožno moliti, kakor babica, kdor stopa v nedeljo in praznik s tako častljivostjo v cerkev, kakor izkušeni ded? Kateri sin ali hči ne bi jima zaupala svojih otrok?

Kot prvi pogoj strahu božjega stavili bomo torej:

1. Pokorščino otrok do starišev, deda in babice.

Otroci so kaj radi preširni proti poslom. Navadijo se, da jih brez povoda tožijo in črnijo pri stariših, da jih prezirajo in zaničujejo.

2. Otroci se morajo učiti, posle ubogati.

Kaj bistro oko imajo otroci in na človeku zapazijo hitro kako telesno napako. Ta jim ima preširoka usta, drugi zopet prevelik ali premajhen nos, zopet ta neobičajno drugače hodi, govori itd. Vse to pa jim je v smeh in šalo, da dotičnika posnemajo in oponašajo. Odrasli pa se smejimo tej norčavosti, ter otroke v svojo radost še nalašč navajamo k zasmehovanju drugih ljudi. Slednjič postanejo že tako drzni, da nekaterih ljudi kar v miru ne pusté, ter se jih celo na cesti polotijo z jezikanjem, s psovkami in nič ne dé, če tudi s kamenjem. Jednake pritožbe so potem v šoli večkrat na dnevnem redu.

3. Otroci naj se vadijo spoštovati vsakega človeka, bodi si bogatega ali revnega.

Bede in reve je dosti na svetu, zato pa je treba še več usmiljenih src in radodarnih rok.

4. Privajaj otroke k milosrčnosti do ubogih in nadložnih ljudi!

Bratci in sestrice, sovrstniki in sovrstnice se kaj radi med seboj prepirajo.

5. Odvajaj otrokom prepirljivost!

Stariši takoj radi otrokom govoré: „Bog nas je stvaril za delo.“ Kaj je pač ložje, nego takoj brez besede otroke privajati malim opravilom. Lenoba je začetek vsake hudobije.

6. Vadi otroke dela.

Rojstna hiša ali vsaj hiša, kjer je otrok prebil svoja prva leta, ostanejo odraslemu vedno v spominu. Vse šege in običaji, ves hišni red vtisne se mu v spomin, kar blago dejno upliva na njegov značaj.

7. Privajaj otroke hišnemu redu!

K hišnemu redu spada tudi vsakdanja molitev. Veliko omikancev je, ki menijo, da naj se mali otroci ne uče moliti, dokler ne umejo vsebine dotičnih molitev. Potemtakem bi morali jako dolgo čakati z „Očenašem“, a „Češčenemarije“ bi se ljudski šolarji še celo naučiti ne smeli ali ne mogli. Komensky zahteva, da se otroci nimajo ničesar učiti, česar ne razumejo, a dostavlja izjemoma, da se morajo otroci učiti nekaterih molitev, akopram jih ne razumevajo. Prišel bode čas, da jih bodo umevali. — Zakaj li to protislovje? Je li hotel s tem veliki mož služiti verskemu fanatizmu? Nikakor ne, temveč vedel je, da se mora otrokom zgodaj vcepljati strah božji. Komaj se otrok jame samega sebe nekoliko zavedati, strme poslušati in gleda, kako odrasli s sklenjenimi rokami skupno molijo, ter se obračajo k razpeli ali kakej svetej podobi. Skupna molitev v hiši vzbuja strah božji; kjer te ni, tam tudi ni strahu božjega.

8. Nauči otroke že v nežnej dobi kratkih molitvic!

A ne samo moliti se mora otrok že zgodaj učiti, temveč tudi uvajati se v cerkveno življenje. Kako vesel pripoveduje otrok svojim tovarišem, ko je bil prvič v cerkvi. Podobe domače gorske cerkvice ali pa ponosne mestne cerkve nam ni moči iz spomina izbrisati. Zakaj ne? Vsaj nam je v domačej cerkvi naša srca toli in tolikrat prevevala prava božja poezija. Cerkveni obredi, zlasti katoliški, opraznikih in drugih slovesnih prilikah — opomnimo le na polnočnico o božiči, dneve velikega tedna, spomin Kristusovega vstajenja, turobno odmevajoče koralno petje vernih duš dan, pogrebne molitve itd. — imajo v sebi toliko vznešene poezije, da se jej zaman ustavlja prostak in naobraženec. Ne smemo jih torej odtegovati tudi malim otrokom.

9. Uvajaj otroke polagoma v cerkveno življenje.

Tako sem naštel nekaj pripomočkov, s katerimi bi otroke v rodbini privajali strahu božjemu, da bi ti poleg lepih nauk in vzgledov, katere jim stariši dajejo, že kot nežna deca v dejanji izpolnjevali, kar jim Bog veleva.

Zdaj pa preidimo k šoli!

III.

Mislimo si zbrane očete, ali matere prvi šolski dan, ko privedejo v šolo svoje otroke — šolske prvenčke. Učitelj bi stariše vprašal, ako so li do sedaj vsaj večinoma tako skrbeli za božji strah, kakor smo poprej povedali. Videl bi, kako se poveša glava za glavo, kako večina prisotnih starišev pripoznava svojo nebriznost za strah božji. More li potem šola vse to popolnoma popraviti in zadostiti. Popolnoma nikdar ne, — „minuta, ki minila, ne bo se povrnila,“ pač pa deloma, ako stariši dotičnih otrok niso sovražniki šoli.

Kar je dom pričel v strahu božjem, v tem ima šola nadaljevati. Kar smo povedali o domu, naj jedno ali drugo velja tudi za učitelja v šoli. Seveda tako daleč ne sega učiteljeva roka, kakor roka starišev in njih namestnikov, ki imajo ali bi vsaj morali imeti večjidel dneva otroke v nadzorstvu, zlasti predno vstopijo v šolo. Vendar si ne morem kaj, da bi tudi gledé na šolo ne izpregovoril nekoliko besedij.

Kakor v družini stariši, tako mora učitelj v šoli imeti svoj ugled. Tega pa si preskrbiš s strogo disciplino. Kar časa učiteljujem, prepričeval sem se, da učitelj ni nikdar dovolj odločen, dosleđen, rekel bi strog s svojimi učenci, to je odvisno od njega metode, temperamenta in značaja. Torej kot začetek strahu božjega v šoli je:

1. Stroga disciplina.

Ne bom dalje o njej razpravljaj, a dovoljujem si nekaj pripomniti. Naj ti ne bode vse jednako, ako ti učenci pri pouku v obraz gledajo ali ne, kako stopajo, kadar jih na odgovor kličeš, se li z rokami podpirajo ali predrzno šepčejo s svojimi tovariši.

2. Odvajaj učence od vsake robotosti, neotesanosti in surovosti!

3. Vadi jih v ljubezni do bližnjega!

Vsak otrok je zmožen izvrševati dobra dela. — „Glej, tvoj tovariš je lačen, a tebi so mati dali kruha odveč, kako lahko si ga košček odlomiš za lačnega prijatelja.“ — „Izgubil je pero, kamenček, posodi mu ga!“ Tako otroci spoznavajo dobra dela in jih takoj tudi dejanski izpolnjujejo.

4. Vadi učence, da lepo pozdravljajo odrasle. Po pozdravu sodijo ljudje vedenje šolarjev. O tem nikdar ne prijenjaj!

5. Šolska molitev izvršuj se vedno dostojno in pobožno!

Po molitvi karaj vsako raztresenost, nedostojnost pa kaznuj!

6. Ravno tako natančen bodi pri verskih vajah v cerkvi.

Pri konci sem! Ta ali oni si bode mislil: „Saj nam nisi ničesar novega povedal.“ Res je, pa tudi nisem imel drugega namena, nego prepričati:

1. V vzgoji se prepozno začenja gojiti strah božji.

2. Otroci morajo čutiti in pripoznavati avtoriteto starišev, — t. j. začetek strahu božjega.

3. Učenci se morajo pokarjati učiteljevi avtoriteti, — t. j. tudi začetek strahu božjega.

4. Otroci morajo pripoznavati avtoriteto vsakega odraslega, pametnega človeka, — t. j. zopet začetek strahu božjega.

5. Ako se otroci nauče podrejevati se avtoriteti, ki jim jo nudi življenja družba, pripravljali smo hkratu rodovitna tla za lepe nauke in vzgleda, ki jih dajejo stariši, cerkev in šola gledé na strah božji, in le takim načinom bodo otroci in potem tudi odrasli vedno čutili nad seboj moč božjo, imeli bodo v sreči — strah božji. Potem smemo tudi upati, da se pri našej mladini zgodi, kar pravi zlata resnica:

Začetek modrosti je strah božji.

Slovníška teorija Kernova.

Píše dr. Janko Bezjak.

(Dalje.)

Tako še nam je govoriti o glagolu „biti“, ki je slovničarjem vezilo *εἶναι ἐξοχόν*. Le v jedinem slučaju sme biti pravi povedek: *εἶναι* znači bivanje. N. pr.: Bog je. O tem stavku smo že razpravljali, trdè, da mu služi „je“ v povedek; kajti trdimo o Bogu, da je ali biva. V tem slučaju so složni vsi slovničarji. Ko pa pristopi prislovno določilo, ali krajevno, ali drugega razmerja, takoj se razdvojijo: ti-le trdijo, da je še glagol „biti“ povedek, oni-le, da je povedek prislovno določilo; tem je v stavku: Bog je povsod povedek „povsod“, onim „je“. So pa še tretji, ki pravijo, da je povedek „je povsod“. A v vseh drugih slučajih je povedek dotično ime, povedna oblika glagola „biti“ pa vezilo.

Vendar so nekateri postali milostnejši; ti pravijo, da je „ime z vezilom vred“ povedek. To so tisti, ki trdè isto tudi o glagolih, prej naštetih: ostati, postati, zvati se itd.

Zakaj so neki zabredli slovniciarji v toliko nesložnost? Ker ni določene označbe o pojmu povedkovem.

Navadno pravijo, da je to povedek, kar se pravi o osebkku. To smo že izjavili prej. Če rečemo: roža je rudeča, izjavimo o osebkku „roža“ neko lastnost, namreč lastnost rudeče barve; „rudeča“ je torej povedek. To potrjuje bajé tudi logika. Če zagledamo rudečo rožo, dobimo nazor, če si jo mislimo, imamo predstavo rože z različnimi znaki, med katerimi je najmočnejši ali za nas največje vrednosti znak rudeče barve. V tej predstavi sta združena pojma „roža“ in „rudeč“. Hočemo li pa to predstavo izjaviti kot razsodek, moramo ta dva pojma ločiti in ju primerjati gledé na logično razmerje: roža — rudeč. Ker pa je mogoče spojiti ta dva pojma, spojimo ju tudi, rekoč: roža je rudeča. Ko bi roža ne bila rudeča, ne mogli bi spojiti pojmov „roža“ in „rudeč“ in morali bi reči: roža ni rudeča. Ta vršitev loči natanko te tri stavkove dele: osebek, vezilo, povedek.

Kaj pa, če izgovorimo oni sklad tako: roža ima rudečo barvo? Je-li sedaj „ima“ vezilo, ki spaja pojma „roža“ in „rudeča barva“? Menda po logiki, a po slovnici ne. Sploh pa moramo pri tej priložnosti opomniti, da je velika razlika med slovničnim stavkom in logičnim razsodom in da se ne smeta zamenjavati ta pojma. Rekši: Človek je pametno bitje, izrekli smo logičen razsod. Tukaj smo istinito sodili; kajti ločili smo znak „pametno bitje“, ležéč v pojmu „človek“, od tega pojma in ga spet prisodili temu pojmu; to se pravi: pojem „človek“, ki ima ožji obseg od pojma „pametno bitje“, podredili smo temu-le pojmu. Ovi pojem zavejo logiki osebkov, tega povedkov pojem. Po logiki je torej povedek „pametno bitje“. S tem pa ne bodo zadovoljni slovniciarji; kajti tem je povedek le „bitje“. Celó drugače je soditi o sledečem stavku: Jurčič je spisal Lepo Vido. Tu smo izjavili neko zgodovinsko resnico; tu ni tistega strogega in neovrznega sklada med pojmom „pisanje lepe Vide“ in pojmom „Jurčič“, kakor je zgoraj med pojmom „človek“ in pojmom „pametno bitje“. Da je Jurčič spisal Lepo Vido, to je sicer istinit, a vendar slučajen dogodek. Saj je tudi možno misliti, da v drugih okoliščinah in razmerah Jurčič morda ne bi bil pisal ovega romana. Tega stavka torej nismo izrekli po premišljevanji, ker nismo imeli ničesar premišljevati, nismo torej sodili: stavek ni logičen razsod. Da se pojma „stavek“ in „logični razsod“ ne strinjata, uvidimo tudi iz tega, ker potrebujemo šestokrat za izjavo jednega logičnega razsoda dveh ali še več stavkov. „Če je Bog pravičen, mora kaznovati greh“ tu smo izrekli jeden logičen razsod z dvema stavkoma. Toliko o tem.

A recimo, da je ime, bodi si samostalnik, ali pridevnik, ali katero koli, stoječe poleg vezila, povedek; samo vprašajmo, ne oziraje se na logične pojme, strinja se li to tudi z mislijo stavkovo?

Kaj pa n. pr. pravimo o drevesu, rekoč: „Drevo je zeleno“? Vendar le, da je **zeleno**, da **zeleni**: zelenemu biti je = zeleneti. Trdimo torej, da drevo ima omenjeno lastnost; ne govorimo samo o lastnosti, ampak tudi o bivanju te lastnosti. To vzlásti tedaj uvidimo, ko zagledamo drevo jesensko in se nam vsiljuje predstava njega pomladne podobe; takrat je že marsikdo vzkliknil: Kako je to drevo bilo zeleno spomladi! Ali v tem stavku res izrekamo samo lastnost drevesno, ali še kaj več, kar je celo važnejše? — Gotovo. Ko bi trdili, da dopovedujemo le lastnost o drevesu, trdili bi o nečem, česar ni: izrekli bi neresnico; kajti drevo, o katerem smo izjavili prejšnji stavek, ni več zeleno, torej tudi nima tiste lastnosti, o kateri govorimo. Kaj pa smo torej izrekli prav za prav? Da je bilo zeleno, da je imelo to lastnost, a da je zdaj nima več.

Iz tega sledi, da pridevnik zelen sam za-se ne more biti povedek, ampak da se mu mora pridružiti „vezilo“ biti. To pa velja o vsakem drugem imenu.

Po takem bi imeli pravo mnenje tisti slovničarji, ki trdè, da je povedek „ime z vezilom vred“? Vidi se tako. To misel bo zagovarjal zlasti oni, ki se opira na naše besede, zgoraj izjavljene, da je zelenemu biti = zeleneti in drevo je zeleno = drevo zeleni. V stavku: drevo zeleni je brez dvombe zeleni povedek; zatorej mora v stavku drevo je zeleno, prav isto misel izrazujočem, biti povedek izraz „je zeleno“, ki je po svoji vsebini popolnoma jednak povednemu glagolu „zeleni“. Ta misel še zadobi več podpore, če dotičnež zagovarja svojo reč še tako-le: V izrazu „je zeleno“ ločimo dva pojma: pridevnik, ki izraža lastnost, in glagol, ki **veže** to lastnost z osebkom, radi tega imenovan vezilo. V glagolu „zeleni“ razločujemo tudi dva pojma: deblo, ki zaznamuje stanje in osebito, ki **veže** to stanje z osebkom. Razlika je le-ta: kar je tam ločeno v dve besedi, to je tukaj združeno v jedno. Iz tega je razvidno, da mora biti izraz „je zeleno“ povedek. No, bomo videli.

Predno nadaljujemo to preiskovanje, moramo tretjikrat govoriti o razliki med vsebino in obliko stavkovo.

Svoje misli izražamo po besedah, ki je skladamo v logične celote. Besede pa so raznih plemen in oblik. Mnogo njih se daje tudi izpreminjati na razne načine, po priponkah in predponkah, to pa zaradi tega, da moremo posamnim mislim podajati posamne oblike. Vsaki misli je torej svoja posebna oblika: če se izpremeni misel, izpremeni se tudi oblika.

Iz tega pa sledi, da morajo v tej obliki, ki je navadno stavek (rečemo *navadno*; kajti mogoče je misli izraževati v oblikah, ki niso stavki), da morajo torej besede med seboj biti v določenih razmerjih: besede so druga od druge odvisne, ali pojasnjujejo in določujejo druga drugo.

Število teh razmerij pa ni bogsigavedi kako veliko, ampak daje se natanko določiti. Toliko je, kolikor je sploh razmerij, katera moremo povedati o jedni posamezni stvari. Kaj pa moremo povedati? Dvoje: 1. njeno lastno razmerje, 2. njeno razmerje proti drugim stvarim. O prvem nam je mogoče še dalje povedati, kaj je, kakšna je, v katerem stanju je stvar. Po svojih lastnostih in stanjih pa pri te stvar tudi v razmerje proti drugim, in tu moremo spet izjaviti, kako se njene lastnosti in njena stanja pojasnjujejo in dopolnjujejo, na kaj se ozirajo in nanašajo, kje se vršijo, kedaj, kako in zakaj. Tako je slovniška znanost določila tekom časa petero različnih glavnih opravil, katera imajo besede zvrševati v stavku, in je po teh opravilih dala besedam sledeča imena: osebek, povedek, prilastek (pridevek), predmet, prislovno določilo, ki se skupno imenujejo *stavkovi členi*.

Rekli smo: Medsebojno razmerje med mislijo in njeno besedno obliko je vzrok, da če izpremenimo misel, izpremeni se tudi oblika. Naravno pa je, da se tudi na opak dogaja isto. A ne vsikdar. Možno je tudi, da oblika ostane, a izpremeni se misel, in da se izpremeni oblika, a ostane misel. Poglejmo si drugi slučaj

Izjavili smo, da stvari pribhajajo med seboj v različna razmerja. Mislimo si torej tako določeno razmerje! Vzamimo n. pr. razmerje med delavcem, sekanjem in drvi. To razmerje ostane vedno isto: delavec je povzročitelj, sekanje je stanje, katero delavec povzročuje in drva so ona reč, na katero prehaja stanje. To razmerje navadno izrazujemo tako, da spajamo pojme „delavec, sekati, drva“ v to-le slovnično celoto: delavec seka drva. V tem stavku je podlog sekanju delavec, on je torej tudi v stavku ista oseba, ki zvršuje stanje, stanje pa prehaja na drva. To razmerje slovnično zazuamujemo tako, da pravimo: Delavec je osebek, seka povedek, drva predmet.

Gori navedeno istinito razmerje pa iz slovničnega stališča še lahko izjavljamo tudi drugače, istinito razmerje ohranivši, a slovnično sestavo pretvorivši tako, da postanejo

„drva“ podlog onemu stanju, katero glagol izraža. Po takem dobi stavek to-le obliko: drva se sekajo od delavca.*) Misel je ostala ista, oblika pa se je predrugačila.

(Dalje sledi.)

*) Da-si vemo, da je to posiljen stavek, narejen po nemščini, ne pristujoč slovenščini, naj ga tudi piše ta ali oni, vendar smo ga rabili, ker nam služi v dokaz gori navedenih vrst. Sicer pa ga ne pripočamo nikomur, nego želimo vroče, da bi se skoraj zadušila ta spaka.

Leposlovje — izobraževalna sila.

Profesor Janko Košan.

„Lesen ist das wichtigste Werkzeug der Selbstcultur“.

A. E. Schönbach.

Znano je, da imajo knjige velik vpliv na duševni razvoj in napredek človeški; brez njih bi si še misliti ne mogli sedanje omike. Dobra knjiga nam podaja v lepi obliki izbrane misli modrih mož. Čitaje občujemo z znamenitimi državniki, pesniki in modroslovci, udeležujemo se idej veleumov in radujemo se najveličastnijih stvorov človeškega duha. Dobra knjiga okrepcuje um, oživlja in blaži srcé, vzbuja v duši najslajša čustva ter napeljuje človeka k premišljevanju. Kako pomenljive so besede, katere je dal napisati kralj egiptovski Osejmaudija na vrata svoje knjižnice: „Ψυχής ιατρειών“*), dušna zdravnišnica! In knjižnico Friderika Velikega dičil je napis: „Nutrimentum spiritus“, dušna hrana. Pa tudi res ni tečnejše hrane za naš um, ni boljšega leka za našo dušo nego dobra knjiga. Tako so sodili najmodrejši možje vseh časov in narodov.

Že slavni Rimljan Ciceron pravi, da se mu izba brez knjig dozdeva kakor telo brez duše. V 15. stoletji pa piše škof durhamski, Rikard de Bury, v svojem „Philobiblon“ tako-le: Knjige so učiteljice, ali one poučujejo brez palice in šibe, brez psovka in jeze. Ako dojdeš k njim, ne spijo, ako hočeš slišati njih mnenje, povedó ti je na ravnost. Razumeš li kaj krivo, niso nestrpne, in tvoje nevednosti ne kaznujejo, rogaje se ti“.

Da so knjige naše najvernejše prijateljice, pove nam s krasnimi besedami slavni pesnik italijanski Petrarca, rekoč: „Imam prijateljice, kojih tovaršija mi je najljubša; prihajajo od vseh krajev in porajajo se v raznih dobah; doma in med potom se odlikujejo, njih učenost povišuje njihovo slavo. Pri vsem tem pa lahko ž njimi občujem; kajti vsak čas mi rade postrežejo, vsprejemljem in odpuščam je, kakor se mi ljubi. Nikoli me ne nadlegujejo, vsikdar so pripravljene na moje vprašanje odgovarjati. Nekatere mi poročajo o dogodkih prešlih dnij, druge mi razkrivajo tajnosti naravine. Od teh se učim, kako mi je živeti, od onih, kako mi je umreti. Nekaj jih razveseljuje moje srce s svojo dobrovoljnostjo in odganja moje skrbi in muhe; nekaj jih ojačuje moj duh in me uči zapovedovati strastim in v bran se staviti vsem nezgodam človeškega življenja, s kratka one mi odpirajo vrata k vsem umetelnostim in znanostim; na njihovo poučevanje smem se o vsakej priliki zanašati. In s čim jim vračam te neprecenljive dobrote? Ne zahtevajo ničesar drugega nego skromen prostorček v kakem kotu moje nizke hišice. Tam želijo prebivati v miru; kajti moje prijateljice ljubijo le mirno samoto, ne pa hrupno družbo“.

Velikansko moč ima torej knjiga v sebi. Ona more hudobneža izpreobrniti v poštenjaka, seme vsejati idejam, ki osrečijo cele narode. Ali knjiga ima tudi senčnato stran, more jako slabo vplivati. Dokazano je, da je mnogočítani roman „Rinaldo Rinaldini, blagi tolovajski glavar“ v mladih srcih vzbudil veselje do roparskega življenja. Koliko nesreče učinilo je že čitanje slabih knjig ne le pri mladeži, ampak tudi pri odraslih

*) V. Diod. bibl. hist. I, 49.

ljudeh! Koliko bolje bi bilo na svetu, ko bi se manj pisalo in le to čitalo, kar je v resnici lepo in pravo. Kar pa je čez mero, ne preseda samo, ampak je najhujši sovražnik vsega, kar je dobrega.

S tem pa nočem reči, da se je mnogopistvo še le v tem stoletju šopiriti začelo. Že v starem veku poznali so to grdo bolezen. Kartažan Klitomah spisal je nad 400, Hrisip nad 700, slovničar Didim celo par tisoč zvezkov, v katerih se ne nahaja drugega, kakor preiskovanje o rojstnem kraji Homerjevem, razprave o Eneji in njegovej lehkomišelnej mamici in o pesniku Anakreontu. Ali kaj je to v primeri k zdanjim mnogopisnim časom. V rokah imam Kürschner-jev „Literatur-Kalender auf das Jahr 1888“. Po imenovanem koledarju znaša število nemških slovstvenih del leta 1887 izdanih: 15.972 ter nemških pisateljev in pisateljic blizo 16.000, katerim bržkone ne bode svet vsem vil vencev slave, in katerim je postavil Kürschner sam na načelni list hudomušno Lichtenberger-jeve besede: „Es gibt zuverlässig in Deutschland mehr Schriftsteller, als alle fünf Welttheile zu ihrer Wohlfahrt überhaupt nöthig haben“. Reči smemo, da se vsako leto izda na celem svetu poprečno okoli 30.000 novih knjig. V tem razmerju naraščajo pa tudi naše javne knjižnice: pariška „Bibliothèque nationale“ šteje več ko dva milijona zvezkov. Po pravici se torej imenuje 19. stoletje „papirno“ (primerno mu tudi vzdevlje naš pesnik Stritar priimek „stoletje fraze“).

Težko je, to mi bode vsak pritrdil, zlasti za neomikanca, iz te zmesi izbrati, kar je res lepega in dobrega, ločiti zrno od plev. Če še dalje pomislimo, da so dandanes knjige po ceni, da se nahajajo zdaj skoro v vsakem mestecu takozvane knjižne posojilnice, in da nekatere založne knjigarnice po agentih vsiljujejo iz gole dobičkarije knjižure, ki niso vredne poštenega imena knjige: moramo priznati, da je s tem olajšanjem duševnega prometa nastala tudi očitna nevarnost za omiko sploh. — To so čutili in čutilo možje, katerim je mar za napredek človeštva. Resno so se začeli baviti z vprašanjem, kateri umotvori svetovne književnosti so za omiko človeško važni in potrebni. Praktični Angleži so tudi tu pokazali pot drugim narodom. Posebno veselo gibanje pa je nastalo na Angleškem, ko je slavni prirodoslovec in kancelar oksfordskega vsenčilišča, Sir John Lubbock, v svojej izvrstnej knjigi „Slasti življenja“ skrčil število človeku v izobraževauje potrebnih knjig na 100.

Celó angleški največji državnik tega stoletja William Gladstone se je izrekel za Lubbockov spisec. Z Angleškega preneslo se je to slovstveno pretresovanje na Francosko in Nemško. Francoski modroslovec Auguste Comte naštel je 500 knjig, katere mora vsak omikanec čitati. Med nemškimi pisatelji pa je pretresoval to vprašanje najbolj obširno in poleg Lubbocka in Harrisona najbolj duhovito prof. A. E. Schönbach v Gradei v knjigi „Ueber Lesen und Bildung.“ 4. Aufl. Graz. 1894. Odkristosrčno povem, da v zadnjem času nisem bral nobedne knjige s tolikim veseljem kakor Lubbockovo in Schönbachovo. Prav olajšanega sem se čutil prebravši ju do konca.

Da je gori omenjeno vprašanje pereče in času primerno, razvidno je iz tega, da se je v malo letih razpečalo čez pol milijona odtisov imenovane Lubbockove knjige samo med Angleži; kdo pa šteje prevode? Schönbachova knjiga pa je doživela v 6 letih 6. natis.

Zato sem se namenil, č. g. čitatelje natančneje seznaniti s to novejšo leposlovno prikaznijo ali prizadevo ter pojasniti, v kakej meri se tiče tudi nas Slovencev. Predno pa preidem k stvari sami, moram še govoriti o omiki in njenih virih. (Dalje sledi.)

Listek.

Brez naslova.

Naš kmet je precej svojeglaven, malokaj si da dopovedati. Kar je trdil oče, trdi tudi sin in takó se podeduje poleg mnogo dobrih lastnostij marsikatera napaka od roda do roda. — Kdo neki ne ve kakó zeló črti slovenski kmet še vedno krta, naj-si se je že tudi toliko govorilo in pisalo, da je ta živalica prekristna. „E, kaj bi le, korenine žre!“ pravi naš modri oratar in čaka s povzdignjeno motiko ubogega podzemnega orača — svojega skromnega, preziranega pomagáča. Ko se le nekoliko strese zemlja, lopne z vso silo — hvala Bogu — največkrat mimo! — Kakor kmet s krtom, tako ravnaó nekateri ljudje s svojim bližnjikom, držeč se mohamedanskega gesla: čim več gjavrov pobiješ, tem boljši je za-te! Posebno na nas učitelje preži mnogo več oči, nego — beličev! Zaradi posameznika, krivega ali nekrivega zažene kak „oseben prijatelj“ strašen krik, drugi pa mu pomagajo — brez prepričanja — na vso moč kričati: „Pobijmo jih vse, to je naša sveta dolžnost!“ Sicer večina udarcev pada mimo, a vendar: ravno ti udarci skelé najhujši. Ti ljudje nas hočejo prisiliti da bi postali to, kar trdé, da smo. A ta njihov trud naj ostane brezvspešen!

Ostanimo, učitelji, zvesti naši sveti veri, svojemu ljubljenu vladarju, pa tudi narodu svojemu in cvetu naroda — mladini slovenski! Naj nas ne moti sovražni krič; le naprej, naprej po težavni a vzvišeni naši poti in — kdor ima glavo in srce, ne bode dalje zoper nas! Vi pa, ki Vam je last nas žaliti in udrihati po nas, bodite uverjeni da se Vam bo meč skrhal — prej ali slej!

Dravinjski.

Potovanje okrog zemlje.*)

Dné 23. maja 1893 odjadrál je izvrstni parnik „Havola“ iz Bremna, da nas popelje k ameriškanskim bregovom. Z občutki radosti smo sledili pripravam k odhodu, kajti odtod se je prav za prav začelo naše vsekako da zanimivo potovanje okrog zemlje. Ladija, na katerej smo se odpeljali, bila je lastnina bremenske severo-nemske družbe, ki ima na razpolago 76 večjih in manjših parnikov. „Havola“ bil je jeden najboljših in največjih parnikov, ki razgreba valove oceana med starim in novim svetom. Parnik meri 46m dolgosti, njegov stroj pa deluje z močjo, ki je jednaka 11.500 konjskim močém. Družba je ponosna nanj, kajti narejen je bil po najnovejših osnovah in poskušnjah novodobne tehnike.

Bili smo kaj židane volje ko smo odjadráli. Z družbo na parniku bil je vsakdo zadovoljen, tem

* Odlomek iz podavanja, ki ga je imel v prospéh društva „Komenský“ g. Jožef Kořenský.

več, ker smo imeli lepo vreme in pod smehljajočim se nebom na mirnej vodnej gladini nismo mogli biti žalostni. Dva dni smo še opažali v meglenej daljavi umikajoče se bregove, tretji dan pa so nam zginili popolnoma izpred očíj. Ostali smo sami v tej nedoglednej puščavi valov, nad katerimi se je razpenjalo jedino jasno nebó. Ni pa nas še zapustilo vse, kar se nahaja na obrežji. Tropa ptic, neprestano obletajoča naš parnik, bila nam je na tej poti kaj prijetna družba. Četrti dan pa so nas tudi ptice zapustile in z vso pozornostjo smo se zaglobili v krasoto morja, na katerem imeli smo vztrajati še tri dni. Sedmi dan bližali smo se ameriškankemu obrežju. Mogočen kip Svobode nam je nekako kimal v pozdrav ter zapustil v duši sledove globokega ganutja.

Dospeli smo v Novi Jork. O gibanji v pristaji ob času našega dohoda si ni lahko ustvariti jasne slike. Šum nad nami, pod nami, spredaj in okrog nas. Tudi nas pozdravljajo prijatelji in v Ameriki se razumi samo po sebi, da nas fotografi-amateuri takój fotografirajo, ko stopimo na suho. Mesta ne bom popisoval, kajti s to nalogo se je kvkvarjalo letos dokaj ljudi, povem samo to, kar me je v tej metropoli Amerike najbolj zanimalo. Bile so to pred vsem šole. Težnja, poznati podrobno in z lastnega nazora ameriškansko šolstvo in metodo, katera se tu rabi, pripravila me je k temu oskrbeti si pristop do skoro vseh ameriškanskih učnih zavodov. O tej stvari sevé mi ni mogoče danes omenjati nič podrobnega, a opomnim samó to, da človekoljubnim zavodom posvečujejo Amerikanci posebno skrb, kakoršino pri nas le redko kedaj srečaš.

V Novem Jorku se nismo dolgo mudili. Čez nekoliko dni smo se odpeljali na velikanskej ladiji „Puritan“ s čtirimi nadstropji proti Bostonu. Po tej črti plava dokaj različnih ladij. Vožnja je trajala poldrugi dan. Tudi v Bostonu sem posvetil največ pozornosti šolam in drugim izobraževalnim zavodom, odnašajoč odtod marsikatero dragoceno skušnjo. S pomočjo rojaka gosp. Hadrbolca bilo mi je dovoljeno vstopiti v vse take zavode, čijih obsežnosti in načinu, po katerem dosežajo svoj namen, sem se zeló čudil. Tudi plastična umetelnost se nahaja tukaj na visokej stopinji dovršenosti. Tu je moči slišati tudi izvrstno godbo, kajti med godci se nahaja večina Čehov. Amerikanci se kaj neradi učé godbe na trobila in „grozno“ to orodje repuščajo raje tujcem.

Iz Bostona nas je peljala pot v Filadelfijo. Kot posebnost tega slovečega mesta smatra se sirotnišnica, zavod Girarda, ki je bil osnovan na širokih osnovah požrtvovalnosti posameznika, ki je v ta namen daroval milijon dolarov, kateri znesek pa se je doslej pomnožil na stirdeset milijonov. Zavod vzdržuje 15.000 gojencev, kateri se odpuste še le tedaj, ko jim je

poprej oskrbel izobrazbo, da si žnje pomočjo zamorejo služiti svoj kruh. V višjih oddelkih so zastopana s primernimi odbori skoro vsa važnejša rokodelstva.

Od tega mesta smo se podali še k Baltimoru in Vašingtonu, kot sedežu centralne vlade. Tu pa čas za podrobnejše studije ni bil primeren, kajti vročina dosegajoča celo 40° C. utrujevala je človeka takó, da smo bili prisiljeni vrniti se nazaj v Filadelfijo, odkoder smo se po železnici odpeljali k Buffalu in dalje k svetoznanim vodopadom Niagare. Moral bi biti pesnik, da bi zamogel izraziti globoke občutke,

ki jih ta zanimiva prikazen prirode vzbuja v človeški duši. Sploh je to nekaj pretresujočega, čemur se sevéda v manjši meri zamorejo primerjati divni vodopadi v Čudskej.

Najbližji cilj našega potovanja bil je Čikago in njegova rastava. O tej razstavi se je pisalo letos dosti, torej je nočem niti omenjati, dasiravno so se povznašale mnoge njene stvari visoko nad vsakdanjost. Iz Čikaga hodili smo v družbi rojakov na zanimive kraje in daljše izlete. Odkritosrčni prijatelji in dragi tovarisi so mi bili na teh izletih zlasti gg. Jonáš, Mašek in Salát. (Dalje sledi.)

Društveni vestnik.

Ptuj. Naše učit. društvo je imelo 2. dec. 1894 zadnje toletno zborovanje, h kateremu se je zbralo lepo število društvnikov. Zavoljo predsednikove odsodnosti (kojo je opravičil) predseduje podpredsednik g. Podobnik in pozdravi običajno zbrane člane ter nam predstavi novo pristopivše ude: gg. Mejovšek-a (Sela), Serajnik-a Fr. (Hajdina) in Skrbinšek-a (Ptujška gora), katere smo z veseljem pozdravili.

Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri in na to naznani, da se gg. Porekar in Šabec zahvaljujeta za pohvalo, katero jima je naše učit. društvo povodom sodelovanja pri 25letnici izrazilo.

Iz predsednikovega poročila posnamemo, da je bilo v tem 26. letu društv. delovanja 7 zborovanj in slavljenje 25letnice, in da šteje društvo 50 rednih, 6 častnih in 2 podporna člana. Tajnik Pulko stavi po daljši razpravi, zadevajočej duševno društveno delovanje več predlogov.; nekateri ostanejo „med nami“ ostala pa sta ta-le: 1. K „Vabilu“ (v „Popotniku“), naj se dopisi, ki zahtevajo zrelega pretehtovanja, kratko po vsebini označijo. (Se sprejme.) 2. Društvena zborovanja naj se reducirajo; pri izvanrednih prilikah razpišejo naj se izvanredna zborovanja. (Se sprejme in določi, da se bo vselej zborovalo ob nedeljah popoldne; v katerih mesečnih rokih, razglasilo se bo prihodnjič.

Konečno opomni tajnik na pripravo za razstavo, da bo kaj imenitnega videti. Podavali so gg. župnik Slekovec (Turški navali na Štaje-sko), Pulko (ustanovitev in razvoj ptujškega učit. društva. Slav. govor), Podobnik, Hren in Zopf (konferenčni stavki), Klanjšček (Poročilo o zborovanji „Zaveze“ v Gorici) in Zupančič (Petje v ljud. šoli.)

Kakor je blagajnik gosp. Zopf poročal, ima društv. blagajna 17.06 prebitka (pregledovalca računov sta bila gg. Pogruje in Serajnik jun.)

Gospod Zupančič predava „Petje v ljudskeji šoli“ po teh-le glavnih točkah: a) korist petja, b) kako se naj poje in c) kateri pripomočki so pri tem pouku potrebni. Po dobro izvršenej nalogi

in nekaterih pristavkih od strani društvnikov, zahvali gosp. predsednik gosp. poročevalca na njegovem trudu, kar navzoči pokrepilo.

Gospod Strelec pošlje društvena pravila, da se poslovenijo in kot taka ponatisnejo. Popravljalcem in pregledovalcem so imenovani gg. Podobnik, Marchitz in Zopf.

Volitev novega odbora zvršila se je tako-le: gosp. Podobnik, predsednik, gosp. Strelec podpredsednik, gg. Pogruje in Pulko tajnika (ta kot poročevalec v „Popotniku“), gosp. Zupančič knjižničar, gosp. Zopf blagajnik (absolutus) in kot odborniki gg. Kavkler, Farkaš in gdč. M. Stupeca.

Prihodnje zborovanje je 3. marcija. — o.

Hum pri Ormoži.*) (Učiteljsko društvo.)

Bilo je 2. grudna m. l., ko smo se zbrali od vseh krajev našega okraja v prostorih ormoške šole k zborovanji. Lepo število nas je bilo, kar gotovo pričča, da med nami še ni zagrebljena stanovska ljubezen. Po običajnem pozdravu ter po prečitanem in vsprejetem zapisniku čita se dopis privatnega upokojniškega instituta za vdove in širote ljudskih učiteljev na Štajerskem, katerega pravila se bodo v prihodnjem zborovanji razjasnila, na kar se prečita še več manj važnih dopisov. Temu sledi poročilo g. Rajšpa o razvrstitvi in praktični uporabi nove tridelne Močnikove računice. Gosp. Rajšp nam je v kratkih in jedrnatih stavkih povedal prednosti, ki so le nezmatne, nove računice od stare. Skrbno premišljenemu ter dobro pregledanemu in pripravljenemu poročilu sledila je pohvala z željo, da naj se isto tudi v „Popotniku“ objavi.***) Drugemu poročilu „Risanje brez stigem na višji stopnji, o katerem je g. Ernst Slanc prednašal, sledila je daljša debata, katere so se udeležili gg. Rajšp, Košar, Vauda, Vabič, Rosina, Freuensfeld, Lichtenwallner ter stavili razne stavke,

*) Radi pomanjkanja prostora zakaznil.

Uredn.

**) Pričakujemo dopisiljatve.

Uredn.

kako je isto izvrševati v našem okraju. Jednatemu poročilu g. Slanca sledila je pohvala navzočih. Izmed slučajnih nasvetov in predlogov sprejme se pismen predlog, zakaj v zadnjem času glasilo „Popotnik“ ne prinaša več premeščenj učiteljskega osebja. Gospod Rajšp obljubi, da hoče on iz uradnega lista v to svrhu naznaniti premeščenja, o provizoričnih nameščenjih pa naj bi „Popotnik“ obveščala pozamezna učiteljska društva.*) Drugih predlogov ni bilo, zato se današnje zborovanje zaključí.

Nagnilo se je leto 1894 proti zatonu ter novo bo skoraj tu. Tudi popustljivost upam, da zatone v prihodnjem letu popolnoma, da bo naše društvo častno korakalo naprej. A ker govorim že o zatonu 1894. ter o vzhajanji novega 1895 leta želim vsem „vesele praznike“ in srečno „novo leto“ ter se bilježim.

A. Š. Humski.

Makole. Učiteljsko društvo bisterskega okraja zborovalo je 3. prosinca t. s. v Slov. Bistrici.

Prvega letošnjega glavnega zborovanja se je udeležilo 14 udov. Žalibog, da so zastopnice nežnega spola pri naših zborovanjih le — bele vrane.

Gospod predsednik nas prijazno pozdravi, želi vsem veselo novo leto ter otvori zborovanje.

I. Prebere vabilo na naročbo slik novega deželnega nadzornika gospoda V. Linharta in dvornega svetovalca g. Al. Rožeka. — gosp. Polanec (Črešnovce) izrazi željo, — naj bi predsednik poizvedel, koliko slika stane, — in da bi jeden del od čistega dohodka ki je namenjen samo graškim ubožnim učiteljskim pripravnikom v podporo, prišel v prid tudi mariborskim ubogim učiteljskim pripravnikom. Ta predlog se sprejme jednoglasno.

II. Sledi poročilo predsednika o društvenem delovanju v preteklem letu.

Gledé na duševno delo društva nadjamo se v novem letu ugodnejšega poročila.

III. Poročilo o denarnem stanju društva v preteklem letu, pride prihodnjic na vrsto.

IV. Poroča gospod Sabati (Gor. Poskava), da je „Slov. Gospodar“ prinesel dopis, v katerem se šola in učiteljstvo na nečuvén način napada, ter predlaga, naj bi predsednik pri uredništvu „Slov. Gospodarja“ posredoval, da bi učiteljstvu storjeno krivico vsaj nekaj popravilo in da bi v prihodnje takih dopisov ne sprejemalo. Se jednoglasno sprejme.

V. Vrší se volitev novega odbora po listih.

Z večino glasov so izvoljeni: gosp. Polanec Gregor, nadučitelj v Črešnovcah, predsednikom, gosp. Svetlin Jože, naduč. v Makolah, namestnikom, gosp. Pukmeister Jakob, učit. v Črešnovcah, zapisnikarjem, gosp. Ferdo Reich, učit. v Slov. Bistrici, denarničarjem, gosp. Ivan Kristl, naduč. v Slov. Bistrici, gosp. Ernst Tribnik, naduč. v Sp. Polskavi in gosp. Jože Sabati, naduč. v Zg. Polskavi, odborniki. Gosp. Polanec se

*) Zlasti za to bili bi društvom prav hvaležni. Uredn.

za naklonjeno mu zaupanje presrečno zahvali in prosi, da bi ga vsi društveniki v težavnem predsedniškem poslu podpirali; objavi pa ob jednem, da hoče vse svoje moči darovati napredovanju društva. Odobravanje. Gosp. Ivan Kristl izreče zahvalo dosedanjemu predsedniku g. E. Tribniku za njegovo mnogoletno, trudapolno delovanje. Živahno odobravanje

Po zborovanju zbrali smo se pri „Petru“, kjer nas je pri dobri vinski kapljici razveseljevala izvrstna godba bistriskih tamburašev pod vodstvom gosp. Polanca. Na veselo svidenje 7. sušca t. l.

Svetlin Jože.

Št. Vid pri Šmarji. „Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo“ je na Janzevo m. m. zborovalo v Šmarji v čitalničnih prostorih.

Gosp. predsednik nas pozdravi blizu tako-le: „Slavno društvo! S posebnim veseljem pozdravljam Vas, ker ste se današnjega zborovanja udeležili v lolikem številu. Akoravno se isto vrši v jako poznem času, odzvalo se Vas je vendar več nego drugokrat, ko bi se bilo popolne udeležbe nadjati. Posebej pa moram pozdravljati gosp. Šetinca kot gosta, ki se nam je od tako daleč pridružil.

Potem se vrši dnevni red.

I. Prečíta in odobri se zapisnik zadnjega zborovanja.

II. Sledita dve podavanji:

Gosp. Lovrec razpravlja vprašanje „v katerem obsegu naj bi se učila „avstrijska zgodovina“ v ljudski šoli, ter nam poda v kratki vsebini mnogo lepih znamenitosti iz naše zgodovine.

Gosp. predsednik se mu zahvali prav iskreno v imenu društva za njegov trud.

Gosp. Strmšek govori o novi tridelni računici ter povdarja, da se nahaja v njej več jezikovnih napak, kakor tudi izrazov, ki se otrokom na dotičnej stopinji težko raztolmačijo. Prva računica je nespremenjena ter le (združena z drugo) nekoliko skrajšana. V prvem in drugem delu se ne zapazi velik napredek pač pa v tretjem. Ta del je mnogo bolji od dosedanje pete računice. Obžalovati je le, da se na nižjo stopinjo ni dovolj oziralo. Govornik dvomi, da bo ta računica v obče prodrila, ker je dosti predraga za sedanje razmere.

Gosp. Šetinc razkazuje pantograf, prav primerno pripravo za zmanjšanje ali povečanje zemljevidov ter razlaga, kako se ž njim ravna.

Gosp. predsednik zahvali ga na njegovi prijaznosti.

Prihodnje zborovanje se določi za 25. marca ob jednih popoldne. Gosp. Kurbus obljubil je splošen referat o šolski knjižnici, kateremu naj sledi razgovor.

Gosp. predsednik se zahvali za udeležbo ter zaključí zborovanje ob jedni popoldne.

Šentvičan.

Žiže. V četrtek 13. decembra 1894. je zborovalo konjiško učit. društvo v slovenski šoli v Kojncih. Zborovanja se je udeležilo 18 udeov, med temi tri gospodične tovarišice*).

Ker je bil gospod načelnik odsoten, je vodil zborovanje njegov namestnik, gospod L. Tribnik. Po običajnem pozdravu predstavi dva nova uda, namreč gospodično Olgo Franc in gospoda Ivana Medveda, oba iz Zreč. Zbor ju je z živahnimi dobro došlaklici pozdravil.

K I. točki vsporeda povzame besedo g. Jurko kot tajnik ter obvesti p. n. ude, da se je poslala diploma novemu častnemu članu, gospodu Blažu Ambrožiču, ki se je na tem imenovanji zahvalil s posebnim pismom, izrazujoč svoje veliko veselje nad počastitvo in želeč društvu, koje bode ohranil vedno v prijetnem spominu, trajen obstanek in krepko napredovanje v plodonosnem delovanji.

II. Gospod Brinar, ki se je udeležil zбора „Učiteljske zaveze“ v Gorici kot odposlanec konjiškega učit. društva, poroča o podavanjih in ukrepih „Zaveze“. S posebnim povdarkom priporoča ukrep o izdavanji mladinskih spisov v vsestransko podporo.

Omenja pa tudi, s kakim navdušenjem ga je navdajala solidarnost in uzorna kolegijalnost učiteljstva v Primorji. Gospod odposlanec je prinesel sicer „koj prazno“ mošnjico domov, zato pa obilico dragih in prijetnih spominov, koji mu lajšajo marsikatero uro v gorski samoti.

*) Vrlo tako!

Uredn.

Poročilo gosp. delegata vzame zbor s krepkimi dobroklici na znanje, a gospod namestnik ga v imenu društva zahvali na njegovej požrtvovalnosti in dostojnem zastopanju društva.

Potem se oglasi gosp. Zirngast, razpravlja o Witwen- in Waisen-Pensionsfondu in stavi naposled vprašanje, kaj naj se zgodi s tem fondom. Vsprejme se predlog, da se ima sklicati odborova seja, ki naj to vprašanje reši ter svoje mnenje javi ovemu fondu.

Tudi predloga, naj se deluje na to, a) da bi c. kr. davkarski uradi razpošiljali uč. plače poštine prosto, b) da društvo izreče svojo veliko nevoljo o sebičnem postopanju graškega učiteljstva v zadevi uredbe učiteljskih plač, se jednoglasno sprejmeta. Zadnji predlog dopolni gosp. Seidler s pristavkom: ker se je „Pädagogische Zeitschrift“ za zgoraj omenjene sebične namene graškega učiteljstva poskušala, naj ne bo več glasilo Lehrerbunda.

Za leto 1895 izvoli se vsklikom gosp. Eberl blagajnikom.

III. Gosp. Tribnik podava o risanji brez stigem prav nazorno in priporoča navod Tretau-a „Zeichenschule ohne Stigmen“, ki se dobi pri Kaltenbrunnerji v Mariboru za 1 gl. 20 kr.

IV. Račun za preteklo leto 1894 kaže: prejemkov 27 gl. 16 kr., izdatkov 26 gl. 18 kr., torej prebitka 98 kr.

Prihodnje zborovanje bode v začetku meseca marca.

R.

Dopisi in druge vesti.

Iz Ljubljane. (Razdelitev obleke revnim šolskim otrokom). Za uboge učence in učenke tukajšnjih mestnih šol in tudi za šestero deklic Lichtenturnove dekliške sirotišnice bil je 23. decembra vesel, ker delila se jim je po že stari navadi obleka, črevlji in razno pecivo. Vršila se je ta razdelitev slovesno v telovadnici I. mestne deške šole. Gosp. okr. šolski nadzornik in vodja I. mestne deške šole Andrej Žumer je pozdravil navzočega prevzvišenega gospoda knezoškofa in zbrane druge dobrotnike in omenjal kranjsko hranilnico, katera zdatno podpira to človekoljubno delo. Vzpodbujal je otroke v lepih besedah k pridnosti in hvaležnosti, spominjal se je tudi umrle gospe Marije Murnikove, katera je nad četrto stoletja v gospejnem odboru za napravo obleke ubogim učencem in učenkam delovala in še zadnje leto vodila to lepo podjetje. Na poziv gosp. govornika molili so otroci za prerano umrlo voditeljico gospejnega odbora in za vse dobrotnike. Na to blagovolil je prevzvišeni gosp. knezoškof obleko razdeliti. Obdarovanih bilo je 139 učenek in učencev, katerim se je na obrazu videlo veselje in hvaležnost. Zahvalo v imenu obdarovanih

izrekli so jedna učenka in dva učenca vsem dobrotnikom v primerno sestavljenih govorih, zatrjevaje, da bodo s pridnim učenjem, poslušnostjo in molitvijo se skazali vredne dobrot. Prevzvišeni gosp. knezoškof je s slovesnosti primernim, k srcu sezajočim govorom opominjal otroke k hvaležnosti, katero naj vedno kažejo z lepim vedenjem, pokorščino in molitvijo. Z blagoslovom gosp. knezoškofa končala se je lepa slovesnost, katera bode gotovo v dobrem spominu ostala obdarovancem S svojo navzočnostjo počastili so slovesnost gg. mestni župan Grasselli, vladni svetnik Jos. Merk, okr. šolski nadzornik Jos. Levec i. dr., potem voditelji in voditeljice tukajšnjih ljudskih šol z učitelji in učiteljicami ter mnogo gospej in gospodov, kateri so s prispevki in delom pripomogli, da se je ta slovesnost tako lepo mogla izvršiti. Hvalo za to lepo slovesnost si je zaslužil odbor obstoječ iz gospej Julije Bartel, Ivane Premk in Franje Tavčar, gospodičin Klein in Premk in gospoda ces. svetnika Ivana Murnika.

Iz Ljubljane. V lanskem jesenskem roku so pred tukajšnjo izpraševalno komisijo delali izpit

učne usposobljenosti ti-le kandidatje oziroma kandidatkinje, in sicer:

1. Za ljudske šole gg.: Petschauer Matija, pom. učitelj v Gotenich (z nem. uč. jez.); Cvar Andrej, zač. uč. v Loškem potoku (s slov. uč. jez.); Gabrovšek Josip, zač. uč. v Žiréh; Jaklič Fran, zač. uč. v Dobropolji; Juvanec Ferdo, zač. uč. v Cerknici; Javoršek Karol, zač. uč. v Olševku; Gangl Angeloslav; nadom. uč. v Ljubljani; Gorečan Josip, pom. uč. v Ratečah na Gor.; Matko Martin, zač. uč. v Toplicah (s slov. uč. jez.); Jazbec Friderik, zač. uč. pri Sv. Petru p. Rudolfovem; Schmidt Julij, telovadni učitelj na c. kr. učiteljski v Ljubljani (z nem. uč. jez.). — Gdč. Zündel Marija iz Trsta (nadom. izpit iz nemščine); Chudoba Filomena iz Celovca (z nem. uč. jez.); Wildauer Karolina iz Trsta (z nem. uč. jezikom); Mikota Antonija iz Crkelj; Pirch Amalija od Sv. Vida blizu Ptuja; Sedlak Amalija z Mirne; Terčelj Berta z Oblaka. Sestre Raktelj Bernarda, Fabjan Filomena, Chromy Viktorija, Oražem Briljita, Kolenc Maksimila, vse učiteljice pri Uršulinkah v Ljubljani. — 2. Za meščanske šole: gdč. Pfau Clara, uč. v Trstu (II. skupina); Zupan Neža, uč. v Ljubljani (I. skupina) nem. in slov. uč. jezik; sestra Köck Florijana (I. skup.), uč. v Mariboru (nem. uč. jezik); mater Rihar Luitgarda, uč. pri Urš. v Ljubljani (slovenščina kot drugi deželni jezik).

Pismene naloge pri tej preskušnji bile so te-le:

A. Za ljudske šole.

1. Pedagogiška slovenska naloga: „Kakšen bodi vzoren učitelj?“

2. Pedagogiška nemška naloga: „Welche Punkte hat der Lehrplan festzustellen?“ Disposition: 1. Lehrziel. — 2. Vertheilung der Lehrgegenstände. Stundenplan. — 3. Absteckung des Lehrgebietes. — 4. Fortschreitender und cyklischer Lehrplan.

3. Zgodovina: „Drugi naj se vojskujejo, ti srečna Avstrija sklepaj ženitbe.“

4. Matematika: a) Na poljubnem primeru naj se metodično razpravlja, kako je deliti celo število z navadnim ulomkom. b) Zu einem gemeinschaftlichen Unternehmen gibt A 8000 fl., B 7200 fl. und C 4800 fl. Beim Rechnungsabschlusse zeigt sich ein Gewinn, welcher $25\frac{1}{4}$ fl. weniger als 16% der Einlagen beträgt, wie ist dieser unter die drei Theilnehmer zu vertheilen? c) Jednakostraničen pokončen cilindar ima $269 \cdot 255 \text{ dm}^3$ prostornine; kolika je prostornina vrtane mu kvadratične prizme?

5. Prirodopis: „Žolne“ (metodična obravnava).

6. Prirodoslovje: „Gute und schlechte Wärmeleiter und ihre Anwendung.“

B. Za meščanske šole.

1. Pedagogika: a) Die erziehenden Wirkungen des Unterrichtes sind übersichtlich zu erörtern und mit Beispielen aus der Schulpraxis zu illustriren. b) „Vsak pouk bodi nazoren“. Pravil-

nost tega načela naj se izvaja in naj se pokaže na praktičnih izglelih.

2. Slovenščina: „Preširnovo življenje in delovanje“.

3. Nemščina: „Was ist ein Epos und wie wird es eingetheilt? Im Anschlusse daran sind die wichtigsten neuhochdeutschen Epen nach Inhalt und Form kurz zu besprechen“.

4. Zemljepis: 1. Zemljevidni obrisek vojvodine Koroške. — 2. Orografične in hidrografične razmere pirenejskega polotoka. — 3. Navidezni tek solnce za obzor Ljubljane (metodična obravnava).

5. Zgodovina: 1. Die Verfassung Roms in den ersten Zeiten der Republik. — 2. Das Zeitalter Maximilian I. — 3. Die zweite Belagerung Wiens durch die Türken.

6. Matematika: 1. Es ist der wahre Wert des Ausdruckes $W = \frac{x^2 - 5x + 6}{x^2 - 7x + 10}$ für $x=2$ zu bestimmen.

— 2. Jemand erhält durch jährlich zu Beginn eines jeden Jahres erfolgte Einzahlungen aus einer Sparkasse nach 20 Jahren den Betrag von 7432'46 K. Wie gross war diese während der 20 Jahre gleiche jährliche Einzahlung, wenn die Sparkasse 4% Zinsezinsen zahlte? — 3. Der Inhalt eines Kugelabschnittes ist aus seiner Höhe h und dem Kugelhalbmesser r zu berechnen. (Zuerst allgemein, dann speciell für $h=6dm$ und $r=10dm$.) — 4. Wie ist das Hauptbuch eingerichtet?

7. Prirodopis: 1. Das menschliche Herz ist bezüglich seiner Einrichtung und Thätigkeit zu beschreiben und der Kreislauf des Blutes zu erörtern. — 2. Die Schmetterlingsblüthen, ihre charakteristischen Merkmale und ihre Bedeutung im Haushalte des Menschen. — 3. Das Quecksilber, seine Eigenschaften, seine Gewinnung und seine Benützung.

8. Prirodoslovje: 1. „Gebundene oder latente Wärme“ (methodische Behandlung). — 2. Es sind die Erscheinungen, welche auf der Centrifugal- oder Fliehkraft beruhen, eingehend zu erörtern. — 3. Der Sauerstoff, sein Vorkommen, seine Gewinnung, seine Eigenschaften und seine Bedeutung in der Natur.

(Nove uradne tiskovine) vtegnejo v kratkem dobiti šole po Štajerskem. Urejevanje je po dež. šol. svetu izročeno posebnemu odboru (Schreiner, Neubauer in Ranner). Opozarjamo p. n. šolska vodstva, da se lahko najpozneje do 15. februarja obračajo s svojimi eventualnimi željami glede na novi „imenik“ na „razrednico“, „tednico“ in „knjižico za šolska naznanila“ naravnost do c. kr. okr. šolsk. nadzornika, gospoda Ivan Ranner-ja v Ptuj, ki se bode na opravičene želje rad oziral in je konečno v odborovi seji, ki se sklče še pred Veliko nočjo, tudi zastopal.

Zahvala.

Dovoljujem si večerenj. gosp. A. Bezenšek, profesorju v Plovdivu izreči srčno hvalo za darovanih 10 izvodov brošurice „Stariši, podpirajte

šolo,“ koje mi je vsled njegove naročitve poslal za-
ložnik, da jih razdelim med tukajšnje roditelje.

Črešnice, 4. prosinca, 1895.

Frančišek Brinar, učitelj.

Št. 20.

Razpis natečajev.

(Mesti okrajnega pomožnega učitelja in
podučitelja.)

1. Na štirirazredni deški ljudski šoli za celjsko okolico je pričetkom poletnega tečaja 1895 popolniti novo ustanovljeno podučiteljsko mesto z dohodki po drugem plačilnem razredu, definitivno eventuelno provizorično.

2. Za okoliš c. kr. okrajnega glavarstva celjskega je umestiti mesto stalnega okrajnega pomožnega učitelja z dohodki podučitelja v tretjem plačilnem razredu.

Prosilci za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti z zrelostnim spričevalom, s spričevalom učne usposobljenosti, z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico), potom okrajnega šolskega sveta do 4. februarja 1895 pri krajnem šolskem svetu celjske okolice, gledé na mesto po-

možnega učitelja pa neposredno pri okrajnem šolskem svetu za celjsko okolico.

Okr. šolski svet za celjsko okolico,
6. februarja 1895.

Predsednik: Wagner s. r.

Št. 498.

Podučiteljska služba.

Na dvorazredni ljudski šoli v Veržeji (IV. plačilna vrsta) je mesto podučitelja stalno oziroma začasno nadomestiti.

Podučitelj ima na razpolago dve sobi za stanovanje in prosto kurjavo.

Obojega deželnega jezika popolnoma zmožni prositelji naj vložijo svoje prošnje, obložene s spričevalom zrelosti in sposobnosti, potem z dokazom avstrijskega državljanstva službenim potom do 1. februarja 1895. pri krajnem šolskem svetu v Veržeji, pošta Križovska.

Okr. šol. svet v Ljutomeru, 24. nov. 1894.

3-3

Predsednik.

Vabilo na naročbo.

Z današnje številko nastopi „Popotnik“ svoje XVI. leto.

Da zamore svoje delovanje vpešno nadaljevati, priporoča se vsem svojim sotrudnikom, da ga drage volje podpirajo tudi v bodoče z dosedanjim rodoljubno požrtvovalnostjo, brez katere bi pač Slovenci v slovstvenem oziru ne mogli napredovati. Mladim našim tovarišem pa naj vzbudi pogled na vsebino dosedanjih 15. Popotnikovih letnikov zavest, da se dá tudi v skromnih razmerah „z združenimi močmi“ kaj koristnega zvršiti, ako zasledujemo nepremakljiv in vzvišen smoter. Upamo torej, da nam ostanejo vsi naši dosedanji sodelovalci tudi v tem letu zvesti duševni podporniki ter da vstopi v naše kolo še mnogo novih čilih močij. Le tako bode glasilo naše „Zaveze“ postalo zvesto zrelo duševne jakosti slovenskega učiteljstva! Pridobil pa bode in se okrepil s tem tudi naš stanovski ugled, česar nam je v očigled napadov naših nasprotnikov živo potrebno.

K častnemu vspevanju je pa poleg duševne treba listu seveda nujno tudi gmotne podpore. Zategadelj se nadejamo, da nam vsi naši dosedanji naročniki ostanejo zvesti tudi v tem letu, vrh tega pa, da nam še privabijo novih odbiralcev — točnih plačnikov. Sploh moramo opet povdarjati, da bode podjetju zaželjeni razcvit le tedaj osigurjen, kedar mu bode naročnina tudi točno pritekala. Upamo, da nas zavedno slovensko učiteljstvo povsem razume; kdor pa nas razume, bode gotovo tudi storil svojo domoljubno in stanovsko dolžnost.

„Popotnik“ izhajal bode tudi v novem letu vsaki 10. in 25. dan v meseci v sedanji obliki in po sedanji ceni, katera je razvidna na čelu lista. Naročati pa je list pri upravnštvu „Popotnika“ v Mariboru, kamur je pošiljati tudi naročnino, reklamacije, naznanila itd.

Prvo številko poslali smo vsem dosedanjem odbiralcem in tudi nekaterim šolskim vodstvom ter znanim rodoljubom „na ogled.“ Prosimo pa vse č. prejemnike, ki si lista ne marajo naročiti, da nam blagovolijo to številko takoj vrniti, da vemo končno določiti število, v kolikem nam bode v prihodnje list tiskati.

Prevljudno pa prosimo tudi vse one, ki so pri upravnštvu še kaj na dolgu, da svoj dolg v začetku leta zanesljivo poravnajo.

Na čvrsto in plodonosno delovanje v novem letu, ki naj bode za slovensko šolstvo in njega učiteljstvo prav srečno in veselo, v kar Bog pomoi!

Uredništvo in založništvo.

(Zaveza slov. učit. društev).

Vsebina. I. Življenje učiteljskega življenja. (J. St.) — II. Začetek modrosti je strah božji. (Iv. Stukelj.) — III. Slovniška teorija Kernova. (Dr. Bezjak.) (XIII.) — IV. Leposlovje — izobraževalna sila. (Prof. Janko Košan.) (I.) — V. Listek. [Brez naslova. — Potovanje okrog zemlje. (I.)] — VI. Družveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Natečaji. — IX. Vabilo na naročbo.